

*Підлісняк М.В., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Менеджмент»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

THE USE OF INFORMATION SYSTEMS IN STRATEGIC MANAGEMENT

Анотація. В статті розглядаються питання використання інформаційних систем у стратегічному управлінні підприємства. Визначаються переваги та недоліки такого підходу.

Ключові слова: інформаційні системи, стратегічне управління, менеджмент.

Abstract. The article deals with the use of information system in the strategic management of the enterprise. The advantages and disadvantages of this approach are identified.

Keywords: information systems, strategic management, management.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження пояснюється тим, що сучасна управлінська діяльність піддається неперервному впливу інформаційних потоків, а отже і потребує відповідного врегулювання та унормування. Інформатизація управлінської діяльності дозволить актуалізувати її до вимог сучасності та мінімізувати вплив помилок персоналу підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інформатизації стратегічного управління присвячено праці Маковоз О.В., Дикань В.Л., Шведа В.В., Токмакової І.В., Пушкар О.І., Зубенко В.О., Любанової Т.П., Шраменко О.В., Шершньової З.Є., Боковець В.В., Колпакова В.М. та інших.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є вивчення питання інформатизації стратегічного управління на підприємстві.

Як вже зазначалося управлінська діяльність – це діяльність, орієнтована на використання інформації (збирання, обробку, зберігання, передачу), тобто пов'язана з великою кількістю рутинної роботи, яка іноді заважає творчому веденню справи. Кількість інформації та складність проблем, пов'язаних з координацією діяльності, зростає зі збільшенням розмірів організації. Планова та контрольна-облікова діяльність, які відіграють визначну роль у полегшенні керівництва, потребують своєчасної конкретної та точної інформації, витрати на отримання якої ефективні стосовно одержаних результатів.

Досвід підприємств, що вміють добре організувати інформаційне обслуговування робітників апарату управління, показує, що багато проблем можна вирішити, якщо базові стратегії діяльності (БСД) формувати одночасно з розробкою та використанням інформаційно-управлінських систем різного типу.

Інформаційно-управлінська система дає змогу:

- нагромаджувати інформацію про минуле й сучасне;
- складати прогнози розвитку подій;
- діставати уявлення про реальні справи на підприємстві в конкретний відрізок часу;
- відстежити події в зовнішньому середовищі.

Зважаючи на особливості стратегічної інформації, прогнозний характер даних обумовлює необхідність їх постійного отримання та аналізу для прийняття рішень стратегічного характеру. Більшість вітчизняних та зарубіжних авторів визнає необхідність постійного контролю деякої сукупності параметрів середовища, однак однозначної відповіді на цю проблему не існує.

Практика діяльності успішних підприємств свідчить про наявність різних інформаційних систем, які використовуються у стратегічному управлінні (табл. 1).

Якісно новий етап у розвитку засобів інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємства пов'язаний з виникненням безлічі технічних та програмних рішень, що реалізують концепцію розподіленої обробки даних у межах управлінських структур і всієї організації.

Підвищення ефективності праці менеджера підприємства в цьому випадку носить системний характер. Системність має на увазі не тільки прискорення безлічі трудових операцій сучасного керівника, а інтеграцію всіх процесів управління в комплексну багаторівневу інформаційно-аналітичну систему. Інформаційні системи у стратегічному управлінні мають дворівневу ієрархічну структуру і складаються з підсистеми стратегічної та прогнозної інформації та системи тактичної та оперативної інформації.

На підприємстві слід розрізнити поняття централізованого та децентралізованого підходів до координації діяльності підсистем обох рівнів:

I рівень – підсистема стратегічної та прогнозної інформації, яка використовує текстову та кількісну інформацію, що надходить з усіх доступних підприємству джерел, у тому числі від консультантів, експертів і фірм, що професійно займаються збиранням, обробкою та продажем спеціалізованої інформації;

II рівень – підсистема тактичної та оперативної інформації, що використовує дані аналізу господарської діяльності підприємства, а також інформацію, отриману під час контактів співробітників з колегами на конференціях, ярмарках, виставках.

У процесі гармонізації діяльності цих двох рівнів у підприємства можуть виникати досить великі проблеми, пов'язані з можливостями отримання «непрофільної», зайвої й навіть шкідливої інформації різними користувачами.

З метою координації діяльності підсистем обох рівнів розрізняють централізований та децентралізований підхід.

Централізована система передбачає відповідність вищих рівнів операційних систем управління I рівню інформаційних управлінських систем, дані з II рівня передаються у централізовані органи для прийняття рішень.

Перевага централізованих інформаційних управлінських систем: координація

зусиль та економія на масштабах; можливість аналізувати та порівнювати стратегічну та поточну інформацію.

Таблиця 1

Інформаційні системи стратегічного управління

Характеристики інформаційних систем	Типи положень системного вводу	Акцент у системі
Традиційна інформаційна система	Набори певних даних	Аналіз та розрахунки (розрахункові задачі)
Інформаційні системи	Набори певних даних та банки знань	Критичний аналіз, порівняння, альтернативи для прийняття стратегічних рішень (з прогнозними задачами)
Система стратегічних рішень, в тому числі, що використовують:	Бази стратегічних даних та знань	Відслідковування складної взаємодії організації із середовищем у реальному масштабі часу (прогнозно-аналітичні задачі)
1) «Чисту» систему повідомлень	Набори певних даних та банку знань	Критичний аналіз, порівняння, альтернативи для прийняття стратегічних рішень
2) Систему повідомлень з «повідомленнями виключення»	БСД	Критичний аналіз, порівняння, альтернативи для прийняття стратегічних рішень
3) «Чисту систему» повідомлень про виключення	БСД	Критичний аналіз, порівняння, альтернативи для прийняття стратегічних рішень
4) Довідкову систему з стандартними запитами	Набори певних даних за стандартними функціями та завданнями	Аналіз та розрахунки (структуровані задачі)
5) Систему, що працює по запитах з вільним опитуванням	Набори певних даних за стандартними функціями та завданнями	Аналіз та розрахунки (структуровані задачі)
6) «Ділові системи» без моделі рішення	Набори певних даних за стандартними функціями та завданнями	Аналіз та розрахунки (структуровані задачі)
7) Ділові системи із загальними моделями рішень (головна система)	БСД з гіпотезами та цінними настановами	Конструктивні позиції, орієнтовані на альтернативні стратегічні рішення на основі критичного аналізу емпіричних даних, порівняння
8) Діалогові системи за спеціальними функціональними моделями рішень (підпорядкована системи)	БСД з гіпотезами та цінними настановами	Конструктивні позиції, орієнтовані на альтернативні стратегічні рішення на основі критичного аналізу емпіричних даних, порівняння
9) Діалогова система із загальною моделлю балансування стратегічних рішень	БСД з гіпотезами та цінними настановами	Конструктивні позиції щодо вибору та балансування стратегічних рішень у стратегічному наборі

Недоліки такого підходу зумовлені тим, що багатопрофільність інформаційних потреб поліпродуктових фірм і пов'язані з цим витрати можуть переважати ефект масштабу. Централізована інформаційна управлінська система створює також умови, за яких інформація перетворюється на важіль адміністративного впливу, а децентралізовані управлінсько-виробничі ланки для збільшення своєї власної свободи починають приховувати невігідну для них інформацію.

Децентралізована система зорієнтована на збирання, обробку і використання стратегічної інформації децентралізованими підрозділами, тобто на створення власної системи, де представлено обидва рівні. Переваги такої системи: відповідність стратегічних інформаційних потреб інформації, яка використовується в ній; інформаційні потоки та керування ними спрощено. Недоліки децентралізованої системи: збільшення витрат на підтримку функціонування такої системи за рахунок дублювання робіт; необхідність виконання роботи у повному обсязі (збирання, обробка, розповсюдження, зберігання) та утримання персоналу необхідної кваліфікації та технічних засобів. Децентралізована система створює умови для підвищення конкуренції між підрозділами, виникнення «комерційних таємниць» у середині великої системи, блокування обміну інформацією.

На початковому етапі автоматизація виявляється в структурних змінах існуючих ІУС або в утворенні сукупності роз'єднаних напівавтоматизованих робочих місць. На етапі становлення нових організацій такий підхід у багатьох випадках себе виправдовує. Невеликі організації малого бізнесу, що не створюють керівникові особливих проблем у плані спостереження за різноманітною інформацією і сукупністю зовнішніх і внутрішніх факторів середовища організації зупиняються на певному рівні автоматизації окремих бізнес-процесів.

Висновки. Таким чином, інформатизація процесу стратегічного управління є дієвим інструментом підвищення ефективності та якості управління на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В. [та ін.]. Стратегічне управління. К.: ЦУЛ, 2013. 272 с.
2. Колпаков В.М. Методы управления. К.: МАУП, 2003. 564 с.
3. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства. Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. 640 с.
4. Стратегічне управління. URL: <https://buklib.net/books/21968/>
5. Швед В.В., Боковець В.В. Стратегічне управління. Вінниця: ВФЕУ. 151 с.
6. Швед В.В. Вікиномика как новая веха в управлении. *Экономика Крыма*. 2011. №1. С. 234-237.
7. Швед В.В., Єдинач Є.В. Стратегія підприємства: ключові характеристики та складові. *Кримський економічний вісник*. 2013. №5. С. 294-297.
8. Швед В.В., Омельченко О.В. Рейтингование учреждений высшего образования как основа стратегического управления высшей школой Украины. *Вестник КРАГСиУ (Теория и практика управления)*. 2019. №22. С. 93-97.
9. Швед В.В. Теория коллективных действий и викиномика: анализ

исторической трансформации. Проблемы экономики. 2017. №1. С. 315-319.

10. Швед В.В., Чорна Л.О. Автоматизоване робоче місце сучасного менеджера як основа інноваційної трансформації розвитку підприємства. *Регіональна бізнес – економіка та управління*. 2011. №2. С. 72-79.

11. Шершньова З.Є. Стратегічне управління. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.

12. Sergey Yablochnikov, Irina Yablochnikova, Vladimir Minaev, Mikhail Kuptsov, Stanislav Vidov, Vadym Shved. System-Dynamic Modeling of Information Influences and Co-Operations. *14th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer*. 2018. Volume II: Workshops. P. 222-232.

*Сумець О.М., д.е.н., професор
кафедри менеджменту і адміністрування,
Національний фармацевтичний університет*

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ КЛІНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

FACTORS OF DEVELOPMENT OF CLINICAL RESEARCH MANAGEMENT

Анотація. У статті описана необхідність створення нової специфічної форми менеджменту – менеджменту клінічних досліджень. Обґрунтована їх актуальність для національного ринку. Виконано аналіз сучасних публікацій з клінічних досліджень. Визначені та охарактеризовані ключові фактори впливу на розвиток менеджменту клінічних досліджень. Вказано на практичну цінність отриманих результатів дослідження.

Ключові слова: менеджмент, клінічні дослідження, місця проведення клінічних досліджень, фактори, розвиток.

Abstract. The article describes the need to create a new specific form of management – management of clinical research. Their urgency for the national market is substantiated. An analysis of modern clinical research publications has been performed. Identified and characterized key factors influencing the development of clinical management. It is indicated on the practical value of the obtained research results.

Keywords: management, clinical research, place of clinical research, factors, development.

Постановка проблеми. Проблема започаткування і розвитку в Україні нового напрямку в загальному менеджменті – менеджменту клінічних досліджень (КД) – фактично була позначена після оприлюднення проекту наказу Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я». Згідно з цим